از گوشه و کنار

نصب آژیر وضعیت قرمز در سراسر تهران

بلندگوهای اعلان وضعیت خطر و آژیر وضعیت قرمز، در سراسر تهران در حال نصب شدن است. پس از جنگ دوازده روزه با اسرائیل شورای شهر مصوب کرد که این بلندگوها در شهر نصب شود تا در مواقع بحران، صدای آژیر آن مردم را در جریان خطر قرار دهد.

فرمانده یگان حفاظت محیط زیست:

شهادت ۱۲۴ محیط‌بان؛ یعنی قانون فعلی پاسخگوی نیاز ما نیست

فرمانده یگان حفاظت محیط زیست با اشاره به اینکه قانون فعلی پاسخگوی نیاز محیط‌بانان عزیز ما نیست، اظهار کرد: سازمان حفاظت محیط زیست تاکنون ۱۲۴ شهید در راه حفاظت از انفال تقدیم کشور کرده است. به گزارش ایلنا، سردار رضا رستگار در خصوص بررسی قانون به‌کارگیری سلاح در مجلس گفت: قانون حمایت قضایی و بیمه‌ای از مأمورین یگان حفاظت محیط زیست، قانونی مصوب سال ۱۳۹۹ است و قانون به‌کارگیری سلاح ویژه نیروهای مسلح مصوب سال ۱۳۷۳ است که اکنون به دلیل گذشت زمان و بروز مسائل و مشکلات، نیاز به روزآمدسازی، اصلاحات ساختاری و بازنگری دارد. وی افزود: ما باید با همکاری حقوقدانان و دانشگاهیان و اساتید دانشگاه، نشست‌هایی داشته باشیم و به بحث درباره این موضوع بپردازیم، به‌ویژه با در نظر گرفتن اینکه لایحه مربوطه در حال حاضر در مجلس شورای اسلامی در حال رسیدگی است.

ممنوعیت اخراج دانش‌آموزان به‌دلیل افت تحصیلی

در آخرین تصمیم، وزارت آموزش‌وپرورش اعلام کرده است که هیچ دانش‌آموزی به دلیل افت تحصیلی نباید از مدرسه اخراج شود، چه در مدارس دولتی و چه غیردولتی. این مصوبه در پی نگرانی‌های خانواده‌ها و فعالان آموزشی درباره جبران عقب‌ماندن تحصیلی ناشی از کرونا و مشکلات معیشتی دانش‌آموزان اتخاذ شده است. این تصمیم قرار است به سرعت اجرا شود و مدارس موظف‌اند با هماهنگی خانواده‌ها، برای دانش‌آموزان شرایط جبران آموزشی فراهم کنند.

خدمات ثبت کاملا دیجیتال می‌شود

رئیس سازمان ثبت احوال کشور گفت: از این پس خدمات‌دهی بر پایه تصویرِ مدارک شناسایی خواهد بود. در این راستا شناسنامه دیجیتال، جعل‌ناپذیر است و اصالت آن به راحتی بررسی خواهد شد. با هرگونه تغییر در اطلاعات هویتی فرد، شناسنامه الکترونیکی جدید صادر و ارسال خواهد شد. این شناسنامه ابتدا برای نوزادان صادر می‌شود. به گزارش مهر، هاشم کارگر اظهار کرد: دستگاه‌های خدمت‌رسان نیز بر این اساس باید تغییر شکل دهند و تا پایان سال جاری بستر اصلی هویت به سامانه‌های جدید منتقل خواهد شد. کارگر از وجود ۳۰ میلیون شناسنامه قدیمی خبر داد که به‌روزرسانی آن به ۵ همت بودجه نیاز دارد. با الکترونیکی شدن هویت، این هزینه‌ها با صرفه‌جویی بسیار بالا همراه خواهد بود. وی انحصار وراثتِ جدید را نیز فرایندی الکترونیکی خواند و افزود: این گواهی بدون درخواست وراث و ذی‌نفعان صادر می‌شود. یعنی ظرف ۲۰ روز پس از گواهی فوت، انحصار وراثت به صورت الکترونیک برای وراث ارسال خواهد شد که اطلاعات هویتی فرد را به همراه دارد و وصیت‌نامه و احکام قضائی نیز در این گواهی تجمیع خواهد شد.

۵۰ پلاک در تهران ۵۰ درصد تراکم دریافت می‌کنند

رئیس شورای اسلامی شهر تهران گفت: ۵۰ پلاک از دو میلیون پلاک تهران ۵۰ درصد تراکم دریافت می‌کنند که بتوانند خانه‌های خود را بازسازی کنند. به گزارش ایلنا مهدی چمران افزود: در این خصوص یا مالکان، ملک خود را می‌سازند یا به شهرداری اعلام می‌کنند که این ساخت و ساز با کمک سازندگان صورت بگیرد.

۵۰ نفر در یک مراسم عزاداری مسموم شدند!

رئیس شبکه بهداشت و درمان تفت یزد با اشاره به مسمومیت غذایی ۵۰ نفر از اهالی یکی از روستاهای شهرستان گفت: نمونه‌برداری‌های میکروبی از آب مصرفی و مواد غذایی انجام شده و منتظر نتیجه هستیم. مسعود دانشی افزود: این مسمومیت در یک مراسم عزاداری رخ داده و میهمانان ساعاتی پس از مصرف غذای توزیع شده در مراسم، دچار علائم گوارشی استفراغ، اسهال، سرگیجه و درد دل شدند. وی اظهار کرد: ۸۰ درصد بیماران به صورت سرپایی، درمان و تعدادی در بیمارستان شهید بهشتی تفت بستری شدند.

آگهی اختصاصی موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی برابر ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف

شناسه آگهی: ۱۹۶۲۳۴۵

برابر آراء صادره هیئت موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی تصرفات مالکانه بلا معارض یحیی سعیدی بشماره شناسنامه ۱۱۱ بشماره ملی ۲۱۲۱۱۹۹۰۲۰ صادره از گرگان فرزند عیسی متقاضی کلاسه پرونده ۱۴۰۳۱۱۴۴۱۲۴۸۰۰۰۲۰۵۹ در ششدانگ یک قطعه زمین که در آن احداث بنا شده است به مساحت ۲۳۰ متر مربع از پلاک ۳ اصلی واقع در اراضی اوزینه بخش ۳ حوزه ثبت ناحیه ۲ گرگان طبق رای صادره حکایت از تصرفات متقاضی دارد لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله پانزده روز آگهی میشود از این رو اشخاصی که نسبت به رای صادره فوق الذکر اعتراض داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی بمدت دو ماه اعتراض خود را با ذکر شماره پرونده به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض به مرجع ثبتی دادخواست خود را به مرجع ذیصلاح قضائی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست را به این اداره ارائه نمایند

تاریخ انتشار نوبت اول: ۲۸ / ۰۴ / ۱۴۰۴
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳ / ۰۵ / ۱۴۰۴

سیدعیسی میرکاظمی
سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک منطقه دو گرگان
از طرف احمد نبویان

مدرس اطفای حریق جنگلی در خصوص چرایی جانباختن سه فعال محیط زیست در کوه‌های آبیدر:

در کردستان حتی یک پایگاه عملیاتیِ اطفای حریق وجود ندارد

سعیده علیپور

در نخستین روزهای مردادماه ۱۴۰۴، کوه‌های آبیدر سنندج، این پناهگاه سبز و دیرینه مردمان کرد، شاهد فاجعه‌ای دردناک بود. آتش‌سوزی گسترده‌ای که چندین روز جنگل‌ها و مراتع منطقه را بلعید، تنها یک حادثه طبیعی نبود؛ بلکه نمادی از یک بحران عمیق و ساختاری در حوزه محیط زیست ایران بود. در جریان تلاش برای مهار این آتش؛ خبات امینی، فعال محیط زیست و از نیروهای داوطلب، چیاکو یوسفی‌نژاد، فعال محیط زیست اهل سنندج و حمید مرادی در اثر شدت سوختگی جان باختند. چند نفر دیگر از نیروهای داوطلب از جمله محسن حسین‌پناهی و آریاس سلیمی و مصطفی هوژیری هم دچار سوختگی شدند.

این رویداد دلخراش، نه تنها مردم سنندج و فعالان زیست‌محیطی کشور را عزادار کرد، بلکه بار دیگر سوالاتی اساسی درباره وضعیت مدیریت منابع طبیعی، پاسخگویی نهادهای مسئول و آینده محیط زیست ایران به‌میان آورد. این فاجعه تلخ، تنها یکی از صدها نمونه‌ای است که هر ساله جنگل‌های ایران را طعمه حریق می‌کند. در این گزارش، دلایل افزایش آتش‌سوزی‌ها، آمار تلفات، نابودی گونه‌ها، و نقش ساختارهای مدیریتی بررسی می‌شود.

ایرانِ در حال سوختن

آمارهای منتشرشده توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور تا حدی تصویری از فجایعی که در دهه‌های اخیر بر منابع طبیعی در ایران می‌رود را نشان می‌دهد.

تنها در سال ۱۴۰۲، بیش از ۳۵۰۰ مورد آتش‌سوزی در عرصه‌های جنگلی و مرتعی کشور ثبت شده است. این آتش‌سوزی‌ها در مجموع بیش از ۲۵۰ هزار هکتار از اراضی طبیعی کشور را درگیر کرده‌اند. این در حالی است که تخمین زده می‌شود سال ۱۴۰۳ میزان آتش‌سوزی‌ها تا حدود ۲۵ درصد افزایش داشته و به نظر می‌رسد با گرم‌تر شدن هوا این میزان امسال بیشتر هم بشود. بجز مناطق هیرکانی بیشتر این آتش‌سوزی‌ها مربوط به استان‌های زاگرس‌نشینی چون کردستان، کرمانشاه، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، لرستان و خوزستان است. به گفته مسئولان، ۹۰ درصد این آتش‌سوزی‌ها عمدی یا سهوی، منشأ انسانی دارند.

ناجیانی که قربانی می‌شوند

در جریان آتش‌سوزی‌های جنگلی در ایران، نه‌تنها درختان و زیستگاه‌ها و حیوانات می‌سوزند، بلکه جان انسان‌های بسیاری نیز از بین می‌رود. طبق برآورد فعالان محیط زیست در دهه‌های اخیر حدود ۲۳ نفر از نیروهای داوطلب و محیط‌بانان جان خود را در جریان مهار آتش‌سوزی‌ها از دست داده‌اند.

در بسیاری از موارد، این قربانیان فاقد تجهیزات ایمنی، آموزش تخصصی و پشتیبانی کافی بوده‌اند. همان‌طور که در فاجعه اخیر آبیدر، داوطلبان تنها با بیل و شاخه‌های درختان به دل آتش زدند؛ بی‌آنکه ماسک، لباس ضدحریق یا تجهیزات اطفای مناسب داشته باشند.

کنشگر محیط زیست: وقتی می‌گوییم ۲۳ نفر از بهترین جوانان‌مان در همین چند سال در جریان اطفای آتش‌سوزی جنگل‌ها جان باخته‌اند، یعنی ساختار مدیریتی نداشته‌ایم که از این مشارکت حفاظت کند. یعنی این مشارکت اگر مدیریت نشود، صرفاً فداکاری بی‌پشتوانه و بی‌حاصل خواهد بود

داوطلبان در آتش نبود مدیریت پیشگیرانه می‌سوزند

علی طهماسبی، آتش‌نشان و مدرس اطفای حریق جنگلی و از کنشگران حوزه محیط زیست، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» از ناکارآمدی سازوکارهای فعلی در مقابله با آتش‌سوزی‌های زاگرس می‌گوید. او که در سال‌های گذشته بارها با نامه‌نگاری با مقامات و بیان هشدارهای کارشناسی نسبت به بحران‌های محیط زیستی واکنش نشان داده و یدطولایی در آموزش داوطلبان اطفای حریق جنگلی دارد، این بار با تلخی از جان‌باختن نیروهای داوطلب و کم‌توجهی نهادهای رسمی سخن می‌گوید.

او می‌گوید: «کجا تجهیزات داوطلبان بازبینی شده؟ کجا آموزش استاندارد به آن‌ها داده شده؟ این عزیزانی که از جان خود مایه می‌گذارند، در چه شرایطی به خط می‌شوند؟ ما فقط وقتی به آن‌ها فکر می‌کنیم که حادثه‌ای رخ دهد. آن وقت هم نهایت کاری که نهادها انجام می‌دهند، ارسال یک پیام تسلیت است».

طهماسبی می‌گوید: «همین چند ماه پیش، از سازمان منابع طبیعی تماس گرفتند که برای آموزش داوطلبان بروم. ولی آموزش باید در زمستان برنامه‌ریزی شود، نه در دل فصل حریق. مدیریت پیشگیرانه یعنی در پاییز و زمستان تیم‌ها شناسایی و سازماندهی شوند و آموزش ببینند. نه اینکه وقتی آتش گرفت، تازه یاد آموزش بیافتند».

او با اشاره به ساختار ناعادلانه تخصیص بودجه و منابع به مناطق جنگلی و کوهستانی کشور ادامه می‌دهد: «مناطق زاگرس و جنگل‌های هیرکانی، بیش از ۸۰ درصد جغرافیای منابع طبیعی است، اما در عمل کمتر از ۲۰ درصد منابع به این مناطق اختصاص می‌یابد. سیستم بودجه‌ریزی ما برعکس منطق جغرافیاست».

او با انتقاد از تمرکز صرف بر «مشارکت مردمی» بدون حمایت ساختاری و مدیریتی می‌گوید: «هرچند مردم در سال‌های اخیر آگاه شده‌اند، خودشان نهال می‌کارند، زباله جمع می‌کنند، آبشخور می‌سازند. ولی وقتی می‌گوییم ۲۳ نفر از بهترین جوانان‌مان در همین چند سال در جریان اطفای آتش‌سوزی جنگل‌ها جان باخته‌اند، یعنی ساختار مدیریتی نداشته‌ایم که از این مشارکت حفاظت کند. یعنی این مشارکت اگر مدیریت نشود، صرفاً فداکاری بی‌پشتوانه و بی‌حاصل خواهد بود».

او درمورد تجربه شخصی‌اش به‌عنوان آتش‌نشان حرفه‌ای می‌گوید: «من هم آموزش نظری دیدم، هم عملی و مدرس این حوزه هستم. ولی حتی من و امثال من هم، قبل از هر عملیات، بازآموزی می‌کنیم. این یک اصل در عملیات است: تمرین، تمرین، تمرین. شما اگر سوار هواپیما شوید، هر بار مهماندار نکات ایمنی را اعلام می‌کند، چون حادثه با یک بار آموزش کنترل نمی‌شود».

در میان شعله‌های زاگرس، این بار نه فقط درختان که انسان‌ها هم سوختند. علی طهماسبی، فعال محیط زیست، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» از مرگ داوطلبان، نبود آموزش و غیبت مدیریت می‌گوید. او باور دارد این فجایع «تصادف» نیست، «ساختار ناقص» است

طهماسبی با اشاره به یکی از ویدئوهای دلخراش آتش‌سوزی اخیر که منجر به جان‌باختن یکی از فعالان محیط زیست شد، می‌گوید: «در آن ویدیو یکی از آسیب‌دیدگان که دچار سوختگی شده و بعد از چند روز جان باخت، این جمله را می‌گوید: «داشتم اطفا می‌کردم، یهو شعله به من رسید.» این «یهو»ها هشدار دارند، نشانه دارند، قابل پیش‌بینی‌اند. اگر کسی آموزش دیده باشد، می‌داند در شیب نباید ایستاد، در باد نباید بی‌پشتیبانی عملیات کرد؛ ولی آموزش نداده‌ایم، بازآموزی نکرده‌ایم».

او معتقد است مسأله فقط منابع مالی نیست: «دهیاری‌ها، بخشداری‌ها، وزارت کشور، همگی در روستاها نیرو دارند. ما نتوانسته‌ایم این ظرفیت را فعال کنیم. فصل آتش‌سوزی که می‌رسد، کارهایمان شبیه تصمیم‌های دقیقه نودی است. نه نقشه داریم، نه آموزش دسته‌بندی شده، نه گروه‌های پشتیبان».

او با یادآوری نامه‌ای که سال گذشته توسط کنشگران محیط زیست به سازمان منابع طبیعی ارسال شد، از فقدان پاسخ مسئولانه گلایه می‌کند: «ما صریح گفتیم باید کارگروهی برای بررسی وضعیت تجهیزات، آموزش و جان‌باختن داوطلبان تشکیل شود. آیا تشکیل شد؟ آیا بررسی کردند؟ نه. فقط پیام تسلیت فرستادند. ولی ما دیگر تسلیت نمی‌خواهیم؛ عمل می‌خواهیم. این جان‌ها قابل جبران نیست».

«پایگاه اطفای حریق نداریم، چون اراده‌ای برای ساختنش نیست»

بر اساس گزارش رسانه‌ها در سال ۱۴۰۰ مدیرکل وقت دفتر حفاظت و حمایت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور که آنزمان هنوز «سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری» نامیده می‌شد اعلام کرد که استقرار دائم هلیکوپترها در ۴ پایگاه زاگرس برای اطفای حریق جنگل‌ها انجام خواهد شد، اما زاگرس چه در آن سال و چه سال‌های بعد و دولت بعد همچنان از داشتن چنین پایگاهی محروم بود و آتش‌سوزی‌هایش هفته‌ها طول کشید و در اغلب آتش‌سوزی‌های زاگرس از اطفای حریق هوایی خبری نشد.

طهماسبی، در این مورد به «توسعه ایرانی» می‌گوید: «در استان کردستان حتی یک پایگاه عملیاتیِ تخصصی برای اطفای حریق وجود ندارد». به گفته او، در برخی استان‌های هم‌جوار مانند لرستان یا کرمانشاه شاید ساختمانی ساخته شده باشد، اما چیزی به‌نام «پایگاه مجهز و فعال» عملاً وجود ندارد.

او تأکید می‌کند که راه‌حل فوری برای کاهش تلفات انسانی و مهار آتش‌سوزی‌ها، ایجاد یک پایگاه تخصصی منطقه‌ای در زاگرس است؛ پایگاهی که بتواند چند استان را پشتیبانی کند. طهماسبی با اشاره به پروژه‌های سنگین و پرهزینه صنعتی، از جمله انتقال آب خلیج فارس، می‌گوید: «وقتی برای صنعت میلیاردها تومان خرج می‌شود، چطور نمی‌توان بودجه‌ای برای حفاظت از جان انسان‌ها و جنگل‌ها تخصیص داد؟».

طهماسبی: مسأله فقط منابع مالی نیست. ما صریح گفتیم باید کارگروهی برای بررسی وضعیت تجهیزات، آموزش و جان‌باختن داوطلبان تشکیل شود. آیا تشکیل شد؟ آیا بررسی کردند؟ نه. فقط پیام تسلیت فرستادند. ولی ما دیگر تسلیت نمی‌خواهیم؛ عمل می‌خواهیم. این جان‌ها قابل جبران نیست

فاجعه آبیدر؛ یک تراژدی تکرارشونده

حادثه کوه‌های آبیدر نه اولین است و نه آخرین. در سال‌های اخیر، فجایع مشابهی در جنگل‌های زاگرس، دنا، بمو، ارسباران و خائیز رخ داده که در هر کدام، نیروهای داوطلب و محیط‌بان با حداقل امکانات به نبرد با آتش رفته‌اند.

مردم محلی می‌دانند که اگر آنها اقدام نکنند، کسی برای نجات طبیعت نمی‌آید. اما چرا باید مردمی بی‌امکانات، جان خود را در راه وظایف ناتمام حاکمیت فدا کنند؟

راهکارهای ضروری برای خروج از بحران

فعالان محیط زیست خروج از این بحرانی که منابع طبیعی و جنگل‌های کشور در آن گیر افتاده‌اند را پیچیده نمی‌دانند. آنها معتقدند؛ تجهیز و تقویت نیروی انسانی محیط زیست و منابع طبیعی: استخدام نیرو، آموزش تخصصی، تأمین تجهیزات ایمنی و پرداخت حقوق مکفی قدم نخست برای این مسئله است. همچنین راه‌اندازی سامانه‌های هشدار سریع، دیده‌بانی هوایی و رصد ماهواره‌ای مناطق جنگلی و تقویت نقش سمن‌ها، نیروهای مردمی و شوراهای محلی در پیشگیری و اطفای حریق و بیمه ویژه برای داوطلبان فعال در محیط زیست قدم دیگری است که بسیاری از کشورها برای فایق آمدن بر بحران‌های آتش‌سوزی‌های جنگلی صورت داده‌اند.

آتش فقط درختان را نمی‌سوزاند؛ گذشته، آینده و هویت ما را می‌سوزاند. مرگ چیاکو، خبات و حمید در کوه‌های آبیدر، فریادی‌ست که می‌گوید: اگر به طبیعت رحم نکنیم، چیزی از ایران برای زیستن باقی نخواهد ماند.

او مشکل را فقط در کمبود منابع نمی‌داند، بلکه ریشه‌ی آن را در نبود اراده و نگاه کالامحور به منابع طبیعی می‌بیند.

به گفته این کنشگر، مسئله اینجاست که در کشور ما هنوز به جنگل، آب و هوا به چشم یک کالا نگاه می‌شود، نه یک سرمایه ملی. «پفک قیمت دارد، ولی یک نفس پاک یا لیوان آب گوارایی که از دل این جنگل‌ها بیرون می‌آید، برای هیچ‌کس قیمت‌گذاری نشده».

او می‌افزاید: «اگر ساخت پایگاه‌های تخصصی و آموزش‌محور آغاز نشود، فاجعه‌ها ادامه خواهد داشت. ما منابع داریم، اما اراده‌ای برای استفاده از آن‌ها نیست».

گزارش

هشداری روشن برای سیاست‌گذاران؛

ایران همچنان بدترین اینترنت دنیا را دارد

گزارش تازه‌ای که توسط کمیسیون اینترنت انجمن تجارت الکترونیک ایران منتشر شده، تصویری تکان‌دهنده از وضعیت اینترنت در کشور ارائه می‌دهد؛ تصویری که نه‌تنها از پس‌رفت کیفیت خبر می‌دهد، بلکه ایران را در یکی از بدترین جایگاه‌های جهانی قرار می‌دهد. بر اساس این گزارش، ایران در بین صد اقتصاد بزرگ دنیا در رده ۹۷ قرار گرفته و تنها از کشورهایی نظیر سودان، آنگولا، اتیوپی و کوبا بهتر است.

سه شاخص بحرانی: کندی، اختلال، محدودیت

در گزارش مذکور، تجربه کاربری اینترنت بر اساس سه شاخص اصلی بررسی شده است: سرعت (یا کندی)، ثبات (پراختلال بودن)، و میزان محدودیت یا سانسور. در هر سه شاخص، وضعیت ایران هشداردهنده توصیف شده است. کندی اینترنت ایران با نمره ۸۴ از ۱۰۰ در شاخص کندی، یکی از کندترین اینترنت‌های دنیاست. همچنین در بخش اختلال باید گفت که کاربران ایرانی در طول روز بارها با قطعی، لگ و کاهش سرعت مواجه‌اند. این شاخص برای ایران نمره ۹۲ دارد. از سوی دیگر محدودیت شدید شامل سانسور و فیلترینگ فراگیر به نمره ۹۹ از ۱۰۰ انجامیده که به‌معنای شدیدترین محدودیت‌های اینترنتی است.

ترکیب این سه عامل، تجربه اینترنتی نامطلوبی را برای کاربران ایرانی رقم زده و باعث شده ایران در شاخص کلی کیفیت اینترنت، یکی از سه کشور انتهایی جدول باشد.

سقوط در رتبه جهانی

بررسی تطبیقی داده‌ها نشان می‌دهد که ایران نسبت به گزارش‌های قبلی نیز افت داشته است. در گزارش چهارم، رتبه ایران ۹۵ بود، اما در گزارش پنجم به ۹۷ سقوط کرده است. این در حالی‌ست که در همین بازه، کشورهایی مانند آنگولا، کنگو و کامرون بهبود یافته‌اند و از ایران پیشی گرفته‌اند. همچنین داده‌های بین‌المللی مانند Speedtest Global Index نیز این افول را تأیید می‌کنند.

بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده از Speedtest، سرعت متوسط اینترنت ثابت در ایران حدود ۱۶.۶۸ مگابیت بر ثانیه و سرعت اینترنت موبایل حدود ۴۹.۲۰ مگابیت بر ثانیه است. ایران از نظر اینترنت ثابت در رتبه ۱۳۶ تا ۱۳۹ و در اینترنت موبایل در رتبه ۷۲ جهان قرار دارد. این رتبه‌ها هر ماه نیز با افت همراه‌اند.

نسل جوان؛ قربانی اصلی

طبق آمار مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)، بیش از ۹۳ درصد از جوانان ایرانی (۱۵ تا ۲۹ سال) برای دسترسی آزاد به اطلاعات و خدمات دیجیتال، ناچار به استفاده از ابزارهای دور زدن فیلترینگ (VPN و پراکسی) هستند. این وابستگی فراگیر به فیلترشکن‌ها، نه‌تنها امنیت دیجیتال کاربران را تهدید می‌کند، بلکه اقتصاد دیجیتال را نیز فلج کرده است. جوانانی که باید نیروی پیشران اقتصاد فناوری محور کشور باشند، روزانه با موانع متعدد دیجیتالی مواجه‌اند.

قربانی دیگر: اقتصاد دیجیتال

اختلالات و محدودیت‌های اینترنتی، اکوسیستم نوآوری ایران را به‌شدت تضعیف کرده است. فعالان استارتاپی و شرکت‌های فناور، از بروزترین ابزارهای جهانی بی‌بهره‌اند، یا به بهای بالای دسترسی از طریق فیلترشکن، مجبور به ادامه فعالیت‌اند. این امر نه‌تنها به خروج سرمایه انسانی از کشور دامن زده، بلکه باعث رکود ایده‌ها، افت بازدهی و کاهش رقابت‌پذیری در سطح منطقه‌ای شده است.

سیاست‌های کنترلی نیز تأثیر بسزایی در کندی رشد اقتصادی دارند. به‌عنوان نمونه، در سال گذشته بسیاری از کسب‌وکارها به دلیل قطعی‌های مکرر اینترنت یا فیلتر شدن پلتفرم‌های فروش و تبلیغ، میلیون‌ها تومان زیان دیدند. کارشناسان معتقدند ادامه این وضعیت به فروپاشی زیرساخت‌های تجارت الکترونیک خواهد انجامید.

ایران؛ جزو بدترین‌های جهان در سانسور دیجیتال

طبق داده‌های منتشرشده از سازمان‌های ناظر بین‌المللی، ایران پس از چین، در رده دوم کشورهایی با بیشترین سانسور دیجیتال قرار دارد. همچنین ایران در سال ۲۰۲۳ از نظر تعداد قطعی‌های عمدی اینترنت، در صدر جهان قرار گرفت. این آمارها ایران را به یکی از بدترین کشورها برای آزادی اینترنت تبدیل کرده‌اند.

از طرفی، نبود شفافیت در سیاست‌گذاری و نظارت رسمی نیز بر شدت مشکلات افزوده است. ساختار تصمیم‌گیری در حوزه اینترنت در ایران، اغلب بسته و غیرپاسخگوست و علیرغم انتشار گزارش‌هایی همچون همین گزارش کیفیت اینترنت، تغییری در روند تصمیم‌گیری ایجاد نشده است.

ریشه مشکلات؛ فنی یا سیاسی؟

بخش بزرگی از چالش‌های فعلی اینترنت در ایران نه ریشه فنی، بلکه ریشه سیاسی و مدیریتی دارند. محدودیت‌های اعمال‌شده بر پهنای باند، سیاست فیلترینگ گسترده، نبود سرمایه‌گذاری در توسعه زیرساخت‌ها و ناهماهنگی میان نهادهای تصمیم‌گیر از عوامل اصلی بحران اینترنت در کشورند.

در شرایطی که کشورهای همسایه از جمله قطر، امارات و ترکیه با سرعت‌های بالای اینترنت و دسترسی آزاد، به جذب سرمایه‌های دیجیتال مشغول‌اند، ایران با یک سیاست دیجیتال انقباضی، عملاً خود را از عرصه رقابت جهانی خارج کرده است.

پنجمین گزارش کیفیت اینترنت ایران، هشداری روشن برای سیاست‌گذاران است؛ هشداری که نشان می‌دهد ادامه این مسیر، نه‌تنها رفاه کاربران ایرانی را نشانه گرفته، بلکه زیربنای اقتصاد آینده کشور را نیز در معرض فروپاشی قرار داده است.

اگرچه این گزارش در سکوت خبری مسئولان منتشر شده و واکنشی از سوی نهادهای ذی‌ربط به آن دیده نمی‌شود، اما تداوم وضعیت فعلی، خواسته یا ناخواسته، به حذف ایران از نقشه آینده اقتصاد دیجیتال منجر خواهد شد.